

1183

ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกายของเด็กอนุบาลในกรุงเทพมหานคร

นางสาวหนึ่งฤทัย มงคลวิบูลผล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-697-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17388351

**Factors Affecting The Physical Health
of Children in Nusery Schools in Bangkok**

Miss Nuengruethai Mongkonviboonpon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

**for the Degree of Master of Arts
Department of Sociology and Anthropology**

**Grduate School
Chulalongkron University**

1995

ISBN 974-633-692-5

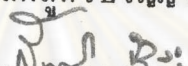
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกายของเด็กอนุบาลในกรุงเทพมหานคร

โดย นางสาวหนึ่งฤทัย มงคลวิบูลผล

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ รุฟโฟโล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

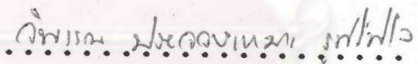
 (คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ถุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ

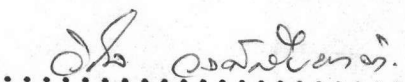
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารัง สุกธาศาสตร์)

 ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ รุฟโฟโล)

 กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์)

 กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ)

หนังสือ มงคลวิบูลผล : ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกายของเด็กอนุบาลในกรุงเทพมหานคร
(Factors Effecting The Physical Health of Children in Nursery
Schools in Bangkok) ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ
รุฟไฟด์, 140 หน้า. ISBN 974-633-697-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกายของเด็กอนุบาลในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของมารดาที่มีบุตรอยู่ในโรงเรียนอนุบาล การสัมภาษณ์และการสังเกตเกี่ยวกับสุขภาพกายของเด็กและคุณลักษณะของโรงเรียน หน่วยตัวอย่างที่ศึกษาคือเด็กอนุบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 700 ราย แบ่งเป็นเด็กอนุบาลจากโรงเรียนเอกชน 501 ราย และจากโรงเรียนรัฐบาล 199 ราย

การศึกษาถึงภาวะสุขภาพของเด็กอนุบาลในครั้งนี้ วัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งจากสัดส่วนของน้ำหนักต่อส่วนสูงและความถี่ในการเจ็บป่วยของเด็ก ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสัดส่วนของน้ำหนักต่อส่วนสูงของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแคว์ ได้แก่ เพศของเด็ก อายุและระดับการศึกษาของมารดา คุณภาพของอาหาร สภาพแวดล้อม และประเภทของโรงเรียน และจำนวนเด็กในชั้นเรียน กล่าวคือ เด็กหญิง เด็กที่อยู่ในโรงเรียนที่มีปัญหาสภาพแวดล้อม และเด็กที่อยู่ในโรงเรียนรัฐบาล มีแนวโน้มที่จะมีสัดส่วนของน้ำหนักต่อส่วนสูงผิดปกติมากกว่าเด็กชาย เด็กที่อยู่ในโรงเรียนที่ไม่มีปัญหาสภาพแวดล้อม และเด็กในโรงเรียนเอกชน และยังพบว่าสัดส่วนของเด็กที่มีน้ำหนักต่อส่วนสูงผิดปกติแปรผันตามจำนวนเด็กในชั้นเรียน และแปรผกผันกับระดับการศึกษาของมารดาและคุณภาพของอาหารที่โรงเรียนจัดให้

นอกจากนั้นในการศึกษานี้ได้ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุ เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อความถี่ในการเจ็บป่วยของเด็ก ซึ่งเมื่อควบคุมด้วยปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของมารดาและคุณลักษณะของเด็ก รวมทั้งคุณลักษณะของโรงเรียนแล้ว พบว่า อายุและเพศของเด็ก ระดับการศึกษาของครูประจำชั้น คุณภาพของอาหารและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความถี่ในการเจ็บป่วยของเด็ก

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา.....ประชากรศาสตร์

ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....วิพรรณ ประจวบเหมาะ รุฟไฟด์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C630441 : MAJOR DEMOGRAPHY

KEY WORD:

FACTORS AFFECTING/ PHYSICAL HEALTH/ CHILDREN IN NURSERY SCHOOL
NUENGRUETHAI MONGKONVIBOONPON: FACTORS AFFECTING THE PHYSICAL
HEALTH OF CHILDREN IN NURSERY SCHOOLS IN BANGKOK.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. VIPAN PRACHUABMOH RUFFOLO, Ph.D.

140 pp. ISBN 974-633-697-5

The main objective of the research is to study factors affecting the physical health of children in nursery schools in Bangkok by using data obtained from a questionnaire about backgrounds of mothers with children in kindergarten, observations and interviews about the physical health of children, and their school qualifications. The sample comprises 700 children in Bangkok, including 501 from private schools and 199 from government school.

In this study, "the physical health" of children was measured by two indices: the weight for height by age of children and the number of illnesses. The study show that the following factors affect the ratio of weight to height of children with statistical significance (chi-squared test): sex of children, age, education level of mothers, food quality, and environment of school. In particular, girls tend to have a problem of being underweight more often the boys. Similarly, the children from school with environmental problem also face the problem of being underweight more than other. Those children who are in the older age group, have mothers with high education, have mothers in an older age group tend to have normal growth or normal weight for height.

The multiple regression analysis was also used in this study for analyzing the factor affectihg the number of illnesses of children. When I control for maternal characteristics, children characteristics and school characteristics, I find that age of children, sex of children, education of teachers, quality of food, and school environment have significant effect on frequencies of illness.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา.....ประชากรศาสตร์

ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อผู้พิมพ์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเหมาะ รูปโฟโล ซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และให้กำลังใจ ตลอดจนช่วยแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาศาสตร์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันประชากรศาสตร์ และคณาจารย์ภาคสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้และอบรมสั่งสอนผู้เขียนจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสถาบันประชากรศาสตร์ทุกท่าน ที่ช่วยเหลือในการค้นคว้าเอกสารสำหรับการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในเรื่องอื่นๆ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ และขอบคุณเพื่อนนิสิตทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา ขอขอบคุณ คุณพิทักษ์ คู่เจริญถาวร ซึ่งช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ และคุณทวด คุณบุญเดือน พรวงศ์ทอง ซึ่งสนับสนุนและให้กำลังใจในการศึกษาตลอดมา ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องที่ให้กำลังใจตลอดช่วงเวลาที่ศึกษาและทำวิทยานิพนธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ

บทที่

1	<p>บทนำ</p> <p style="padding-left: 20px;">-ความเป็นมาของปัญหา</p> <p style="padding-left: 20px;">-วัตถุประสงค์ของการศึกษา</p> <p style="padding-left: 20px;">-แนวคิดเชิงทฤษฎี</p> <p style="padding-left: 20px;">-ผลงานวิจัยและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง</p> <p style="padding-left: 20px;">-กรอบแนวคิดของการศึกษา</p> <p style="padding-left: 20px;">-สมมติฐานการศึกษา</p> <p style="padding-left: 20px;">-ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>4</p> <p>4</p> <p>8</p> <p>22</p> <p>23</p> <p>25</p>
2	<p>ระเบียบวิธีวิจัยและข้อมูลทั่วไป</p> <p style="padding-left: 20px;">-ข้อตกลงเบื้องต้น</p> <p style="padding-left: 20px;">-ขอบเขตและตัวแปรในการศึกษา</p> <p style="padding-left: 20px;">-นิยามศัพท์และตัวแปรในการศึกษา</p> <p style="padding-left: 20px;">-การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล</p> <p style="padding-left: 20px;">-ลักษณะทั่วไปของข้อมูล</p>	<p>26</p> <p>26</p> <p>27</p> <p>28</p> <p>37</p> <p>37</p>

บทที่	หน้า
3	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
-ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของน้ำหนักต่อส่วนสูง ของเด็กกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกายของเด็กโดยการวิเคราะห์ แบบตารางไขว้	52
-ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการเจ็บป่วยของเด็ก กับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกายของเด็กโดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและการวิเคราะห์ความถดถอยพหุ	74
4	96
สรุปและเสนอแนะ	96
-สรุปผลการศึกษา	96
-ข้อเสนอแนะ	106
รายการอ้างอิง	107
ภาคผนวก แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา	119
ประวัติผู้เขียน	132

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากมารดาของเด็กอนุบาล จำแนกตามโรงเรียนและเขตที่ตั้งของโรงเรียน	35
2	ร้อยละของเด็กอนุบาล จำแนกตามลักษณะทางประชากรของเด็ก.	38
3	ร้อยละของเด็กอนุบาล จำแนกตามลักษณะทางประชากร	41
	เศรษฐกิจสังคม ของมารดา	
4	ร้อยละของเด็กอนุบาล จำแนกตามคุณลักษณะของโรงเรียน	46
5	ร้อยละของเด็กอนุบาล จำแนกตามสุขภาพร่างกายของเด็ก	49
6	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามอายุของเด็ก	54
7	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามเพศของเด็ก	56
8	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามอายุของมารดา	57
9	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ของมารดา	59
10	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	61
11	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามสภาพการทำงานของมารดา	63
12	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามชั่วโมงการทำงานของมารดา	64
13	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามรายได้ครอบครัว	66

ตารางที่	หน้า
14	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามประเภทของโรงเรียน 67
15	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามระดับการศึกษาของครูประจำชั้น 68
16	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามคุณภาพของอาหารที่โรงเรียนจัดให้ 70
17	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามจำนวนเด็กในชั้นเรียน 71
18	ร้อยละของเด็กอนุบาลตามระดับของน้ำหนักต่อส่วนสูง จำแนกตามสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 73
19	ค่าเฉลี่ยความถี่ในการเจ็บป่วยของเด็กอนุบาลในกรุงเทพฯ จำแนกตามลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจสังคมของเด็ก และมารดา และคุณลักษณะของโรงเรียน 77
20	เมตริกซ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Matrix) ของลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจสังคมของเด็กและมารดา และคุณลักษณะของโรงเรียน 83
21	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยพหุของความถี่ในการเจ็บป่วย ต่อลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจสังคมของเด็กและมารดา .. 85
22	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยพหุของความถี่ในการเจ็บป่วย ต่อคุณลักษณะของโรงเรียนอนุบาล (จำนวนเด็กในชั้นเรียน ระดับการศึกษาของครูประจำชั้น สภาพแวดล้อมของโรงเรียน).. 86
23	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยพหุของความถี่ในการเจ็บป่วย ต่อคุณลักษณะของโรงเรียนอนุบาล (ประเภทของโรงเรียน ระดับการศึกษาของครูประจำชั้น สภาพแวดล้อมของโรงเรียน) .. 89

ตารางที่

หน้า

24	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยพหุของความถี่ในการเจ็บป่วย ต่อลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจสังคมของเด็กและมารดา และคุณลักษณะของโรงเรียนอนุบาล (ระดับการศึกษาของครู คุณภาพของอาหาร ประเภทของโรงเรียน)	92
25	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยพหุของความถี่ในการเจ็บป่วย ต่อลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจสังคมของเด็กและมารดา และคุณลักษณะของโรงเรียนอนุบาล (ระดับการศึกษาของครู จำนวนเด็กในชั้นเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน)	95
26	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยพหุของความถี่ในการเจ็บป่วย ต่อลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจสังคมของเด็กและมารดา และคุณลักษณะของโรงเรียนอนุบาล (ระดับการศึกษาของครู คุณภาพของอาหารที่โรงเรียนจัดให้)	96
27	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยพหุของความถี่ในการเจ็บป่วย ต่อลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจสังคมของเด็กและมารดา และคุณลักษณะของโรงเรียนอนุบาล (ระดับการศึกษาของครู สภาพแวดล้อมของโรงเรียน)	97
28	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับสัดส่วนของน้ำหนักต่อส่วนสูง	102
29	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความถี่ในการเจ็บป่วย ของเด็ก	104